

# Kdo stojí o Ministerstvo pravdy?

 [sosp.cz/kdo-stoji-o-ministerstvo-pravdy](https://sosp.cz/kdo-stoji-o-ministerstvo-pravdy)

Vlastimil Veselý

2. listopadu 2022



Dostal se nám do ruky pracovní návrh zákona o dezinformacích, přesněji „o omezení šíření obsahu ohrožujícího národní bezpečnost online“ z dílny Ministerstva vnitra a je to čtení jak z Orwellova románu. Skoro každou stranu mám hustě podtrhanou a kladu si otázku, kdo stojí za řízeným únikem tohoto textu do médií. Buď je to partyzánská akce aktivistů z některého odboru a tudíž ministr Rakušan není schopen uřídit svoje ministerstvo, anebo text unikl s jeho vědomím či dokonce na jeho pokyn. Nevím, co je horší. Každopádně se obávám, že kdyby vláda jen vážně projednávala tento relikv normalizačních časů, řekla by si tím o další výzvu k demisi.

Ministr vnitra Vít Rakušan na sebe strhává pozornost už delší dobu. Nejdříve to byla jeho slova o nové formě extrémismu, kterou prý představují „dezinformátoři, odpůrci proticovidových opatření a proruští aktivisté“. Tak zdůvodňoval vznik elitní jednotky „*proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě*“, což prý se „*nebude líbit extrémistům, teroristům a různým proruským*

*švábům, na které si právě tahle jednotka bude chtít posvítit.“ Pamatuje si někdo, že by něco takového v posledních letech veřejně prohlásil ministr vnitra v některé demokratické zemi?*

Pak se objevily zprávy, že na Ministerstvu vnitra vznikl Krizový informační tým (KRIT), který varuje před radikalizací části pracovníků veřejného sektoru. *„Tito lidé se neradikalizují na základě záměrně zkreslených informací a příchylnosti k Ruské federaci, ale z frustrace s fungováním státu během současné krize a z dopadů, které to má na výkon jejich práce a na místní veřejnost.“* Jeho tři doporučení vzbudila značnou pozornost, protože nápadně připomínají rétoriku totalitního režimu. Kritika dokumentu zaznívá i od zástupců vládních stran, podrobněji se dokumentem zabývá např. pořad zde.

V den státního svátku na sebe upoutal další pozornost ostudnou dehonestací české vlajky, která bude mít možná právní dohru, ale my se chceme věnovat něčemu jinému. Největší hrozbou pro svobodu projevu představuje snaha jeho ministerstva zavést speciální legislativu pro „boj s dezinformacemi“, která má umožnit blokovat weby s nepohodlnými informacemi. **V souvislosti s únikem návrhu do médií jsme se obrátili na tři vysoké představitele ODS. Všichni se shodli, že návrh zákona od Ministerstva vnitra nemají k dispozici, nijak se na něm nepodílí a ani nepovažují tuto aktivitu za vítanou.**

Podle těchto hlasů by to znamenalo, že ani na otázce smysluplnosti zákona neexistuje v koalici shoda a že se možná jedná o sólo akci jen některé strany pětikoalice. To ovšem zpochybňují nedávná slova premiéra Fialy, který se k aktivitám na potírání „dezinformací“ hlásí a aktivitu ministerstva vítá. Možná by nebylo od věci, aby se vedení ODS k návrhu zákona jasně vyjádřilo a buď potvrdilo nebo rozptýlilo obavy, že se podílí na cenzurním návratu České republiky před listopad 1989.

---

A teď už k samotnému obsahu pracovního návrhu zákona, který vznikl – jak se píše hned na první stránce – „na základě úkolu vlády“. V první řadě je třeba předeslat, že návrh vznikl za zavřenými dveřmi a byl konzultován jen se zástupci bezpečnostních složek a státního zastupitelství bez účasti odborné veřejnosti. I laického čtenáře udeří při prvním čtení do očí formulace, že má chránit „demokracii před zlem“. Pokud má však ono „zlo“ určovat Ministerstvo vnitra, jedná se s největší pravděpodobností o totalitní režim. Návrh už podrobně komentoval pro články na webech iRozhlas a Respekt např. Jan Hořeňovský z Institutu H21, s nímž v této věci spolupracujeme a z jehož komentářů budeme níže citovat.

### **Cenzuru neděláme, jen omezujeme přístup a dosah**

---

V odůvodnění konkrétních ustanovení na straně 6 je tato formulace: „...omezení nebude spočívat ve výmazu obsahu (či např. zrušení domény), ale pouze v omezení či ztížení přístupu k němu. I kvantitativní omezení dosahu však může být efektivní z hlediska prevence manipulace veřejnosti dezinformacemi, resp. válečnou propagandou. Nedojde tím zároveň k absolutnímu popření daného práva (vytvářet informace, šířit je atd.), pouze je omezen dosah, na který samotný nárok není...“. Tím se vysvětluje, že ani komunisté v 70. letech cenzuru neprováděli, jen nám odepírali k určitým informacím přístup a jejich autorům omezovali dosah.

Kouzelná je také formulace, že „volba „prahu“ by měla odpovídat návštěvnosti jednotek či nižších desítek nejvýznamnějších dezinformačních webů v ČR“, přestože pojem dezinformační web není nikde definován a o dvě stránky dříve se přímo uvádí, že „legislativní vymezení pojmu by bylo značně obtížné“.

### **Bez možnosti odvolání k soudu, rozhoduje sám ministr**

---

„Zákon neposkytuje záruky dostatečného přezkumu blokace... O odvolání má v druhé instanci rozhodovat ministr vnitra. V takto politických otázkách nelze očekávat úspěch při odvolání. Po

neúspěšném odvolání by nezbývalo než se obrátit na správní soudy... Odborníci se přitom shodují, že rychlý soudní přezkum je jedinou zárukou před zneužitím nových pravomocí ministerstva... Návrh nejen že nepočítá se zapojením soudu do řízení o zablokování webů, ale dokonce v něm chybí jakékoli časové omezení povinnosti web blokovat.“ To by znamenalo, že blokace domény by ji tak zakázala navždy.

### **Stejné chyby, stejné známky aneb inspirace Ruskem**

---

„Český zákon, který má pomoci v boji s ruskými dezinformacemi, překvapivě opakuje některé chyby, které Evropský soud pro lidská práva vyčetl před dvěma lety Ruské federaci... Kreml tento proces zneužíval k cenzurování politicky nepohodlných webů. Evropskému soudu vadila plošná blokace nerozlišující škodlivý nebo nezákonný obsah od neškodného. Problém byl také v tom, že zákon nijak nezapojoval provozovatele webů do procesu blokace – nemohli se k důvodům zablokování vyjádřit před nezávislým orgánem, nedostali možnost škodlivý obsah dobrovolně odstranit a o zablokování nevěděli předem. Pro Štrasburk bylo takové nastavení v případě Ruska nepřijatelné, rozsudkem jej proto odmítl. Oběma nedostatky trpí i český návrh.“

### **Za jeden článek blokace celého webu**

---

„Návrh umožňuje nařídit blokaci pouze celých webů. Evropský soud, před nímž končívají podobné snahy o omezení základních práv, přirovnal ve svých rozsudcích blokování online stránek k zákazu novin a opakovaně jej odmítl jako nepřipustné extrémní opatření. V tom by mohl narazit i tento návrh, podle kterého bude v případě blokace postižen nejen škodlivý obsah, ale zmizí celý web, tedy plošně všechny texty, které byly na serveru publikovány.“

„Státní orgán by měl umožnit dotčené stránce škodlivé články odstranit. Do té doby by se mohly uplatnit dočasná opatření – například výstražné přesměrování z webové adresy před samotným zablokováním...“

## Je to sice pravda, ale raději to nepište

---

„Jak poznat článek, který je způsobilý „ohrozit svrchovanost nebo demokratické základy země“? Jaká informace může „značnou měrou ohrozit vnitřní pořádek a bezpečnost“? Jak podle ministerstva vypadá ohrožení vnitřního pořádku? ... Vymezení škodlivého obsahu je abstraktní a neurčité. Nikde se nepracuje s pojmem faktické pravdivosti či nepravdivosti. To znamená, že mazat půjde i informace fakticky pravdivé, což je skandální... Zakročit bude možné zejména proti obsahu, u něhož lze vystopovat spojení se sankcionovanými osobami nebo státy... Poslední část je zcela nepřijatelná a katastrofální. V podstatě to říká – cokoli Rusko řekne, to můžeme mazat, i pokud to řekne někdo, kdo na Rusko vůbec napojen není, a říká to s úplně jiným cílem.“

---

## Kdo podporuje vznik českého ministerstva pravdy?

---

Jako by naše vláda chtěla jít cestou Číny, Ruska nebo Turecka, které před pár dny přijalo zákon trestající „dezinformace“ až tříletým vězením. V USA podobné snahy o zřízení dezinformačního úřadu Republikáni jednoznačně odmítli. Připomeňme si slova amerického republikánského senátora Randa Paula, jenž se na veřejném slyšení jasně postavil proti jakýmkoli vládním opatřením, která by státním úředníkům umožnila rozhodovat o tom, co je a není pravda.

Ptejme se, proč se ty strany pětikoalice, které nepovažují vznik této legislativy ohrožující svobodu projevu za dobrý nápad (ODS a možná i KDU-ČSL), proti tomu veřejně nevymezí. Kritika ze strany odborné veřejnosti a lidskoprávních organizací tak bude dopadat i na ně. Ať bude ve finální verzi návrhu zákona cokoli, už z principu je neslučitelný se svobodou projevu a pluralitní demokracií. Právníci, se kterými jsme věc konzultovali, považují současnou ochranu před šířením poplašné zprávy, pomluvou nebo křivým obviněním za dostačující a nevyžadující další právní normu.

Je na straně vedení ODS, aby se buď od tohoto návrhu zákona jasně distancovalo anebo přiznalo, že si s ním sice nechce špinit ruce, ale že návratu k normalizační cenzuře nebude bránit. Blíží se výročí 17. listopadu a tak bychom aspoň věděli, na čem s touto vládou jsme.

**Naše práce je závislá na podpoře malých i velkých dárců. Nepobíráme žádné dotace a jsme plně nezávislí na státu. Budeme vděční za jakýkoliv příspěvek.**

Tato stránka používá Akismet k omezení spamu. Podívejte se, jak vaše data z komentářů zpracováváme.

Zpráva od našich západních sousedů: případ fact-checkingu na Facebooku prošel dvěma stupni soudního řízení. Pravicově konzervativní server Tichys Einblick nebyl...

Hodinu slohu v 8. třídě na pražské základní škole Na Dlouhém Lánu využila učitelka k výkladu na téma války na Ukrajině, v němž prezentovala...

... myšlena je svoboda slova. Tím, kdo se o ní v tomto smyslu vyjádřil, byl kanadský psycholog a toho času aktivní...

Přihlásit se

Archiv všech vydání

Přehledné informace o nových formách cenzury a přístupech zahraničních vlád. Jak se k tématu cenzury staví naše parlamentní strany? Připojte svůj podpis

Naše práce je závislá na podpoře malých i velkých dárců. Nepobíráme žádné dotace a jsme plně nezávislí na státu. Budeme vděční za jakýkoli příspěvek

Stačí vyplnit jednoduchý online formulář. Zasláné případy vyhodnotíme a postoupíme Parlamentu ČR, příp. je využijeme k medializaci.

